

הדרך היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף קנ"ח
הדרך היומי בהלכה: סימן רל"ו מסעיף ג' עד סימן רל"ח סעיף ב'
המוסר היומי: שם עולם פרק כ"ב 'הזכות הרבה יותר' עד 'ונראה דעל זה'

לוח
לימוד
יומי

פריצת הדרך לאחר עשור לרעיון לימוד "הדרך היומי בהלכה"

של קבוצות הדרכה בכל רחבי הארץ הנמסרות ע"י ארגון "חבורות", להדרכת מגידי השיעורים החדשים, הן בדרך הנכונה להקמת השיעור, איתור המשתתפים, קביעת המועד הנכון לקיום השיעור והמיקום המתאים ביותר, והם מבחינת התוכן הנמסר בשיעור, הדרכים הנכונות כדי להפוך את הלימוד למעניין וחוויתי, למען ישמרו הדברים בזיכרוןם של הלומדים לאורך ימים ושנים בס"ד וב"דרשו" קוראים למעוניינים להצטרף למיזם הקמת השיעורים ליצור קשר במוקד "דרש" 02-5609000.

בחודשים ובשבועות האחרונים גוברת התכונה וההיערכות לקראת תחילת לימוד חלק ג' של ה"משנה ברורה", העוסק בהלכות שבת, שהן מן החמורות שבחמורות, ושכל יהודי יר"ש מודע לחוברתו הקדושה לעסוק בהן כל ימי חייו, למען ידע את הדרך אשר ילך בה מדי שבת בשבתו.

כמעט עשור אחרי שרעיון "הדרך היומי בהלכה" יצא לדרך עם קבוצה מצומצמת של כמה מאות לומדים ונבחנים, מגיעה התוכנית לאחת מפריצות הדרך הגדולות שלה, בפריסה ב- 26 מדינות ובחמש יבשות כ- 130,000 משתתפים ועשרות אלפי נבחנים, בכל רחבי העולם היהודי, ובמערך שיעורים המתקיים בכל שעות היממה, ת"ח לצד פשוטי עם, אברכים שממיתים עצמם בעולמה של תורה לצד בע"ב שבמשך רוב שעות היום עובדים לפרנסתם, ישישים לצד נערים צעירים שאך באחרונה נכנסו בנועם עול תומ"צ.

בהתאם לכך, מעודד ומסייע "דרשו" בימים אלו להקמת מאות שיעורים ברחבי הארץ והעולם, מתוך מטרה להגיע ליותר מ- 1500 שיעורים, לעומת כ- 900 שיעורים שקיימים כבר היום. במסגרת זו מעניק "דרשו" תמיכה למגידי שיעורים חדשים המקימים שיעורים ללימוד "דרך היומי בהלכה", ואף מקיים סדרה

מה אמר ה'מגיד' ל'בית יוסף' על הלימוד לפני השינה?

חכמינו ז"ל הפליגו מאוד במעלת לימוד התורה בלילה ובשכרו של הלומד, ומאידך, הפליגו מאוד בעונשו של מי שאינו לומד בלילה. וכתבו ראשונים שצריך להקפיד על הלימוד בלילה יותר מאשר על הלימוד ביום. ואין כוונת הדברים, כמובן, שחובה ללמוד לאורך כל הלילה, אלא שחובה ללמוד לפחות לימוד מועט, ואף בלילות הקיץ הקצרים. ובנוסף, ישנה מעלה בלימוד לפני השינה, וכפי שאמר ה'מגיד' ל'בית יוסף': "קודם השינה תקרא עשרה פרקים (של משניות) וזוה תתעלה נשמתך מעלה מעלה ותשיג כמה מדרגות וכמה מעלות טובות בהרהור אותן המשניות שקרית קודם השינה". ויש שכתב שאף שיש תלמידי חכמים הנוהגים ללמוד עד שעה מאוחרת ולקום בבוקר, עדיף לשכב לישון בשעה מוקדמת, ולעסוק בתורה לפנות בוקר, ובכך מכינים את הנפש לתפילה כראוי. [שו"ע רלח, א, ומשנ"ב א-ב; ביאורים ומוספים דרשו, 3-5]

האם על פי הקבלה מותר לומר תהלים בלילה?

על פי הקבלה אין לקרוא מקרא בלילה, מלבד בליל שישי, ובלילות שבת ויום טוב, ולכתחילה טוב לנהוג כן. והאחרונים הראו מקור לדבר בדברי חכמינו ז"ל במדרש על משה רבנו ע"ה, בהיותו ארבעים יום וארבעים לילה במרום: "מנין היה יודע משה אימתי יום? אלא, כשהקב"ה היה מלמדו תורה בכתב היה יודע שהוא יום, וכשהיה מלמדו על פה משנה ותלמוד היה יודע שהוא לילה". ויש שכתב שבקריאת מקרא בציבור יש להקל, ולכן נוהגים לקרוא 'משנה תורה' (ספר דברים) בציבור בליל הושענא רבה. ולימוד מקרא עם פירוש - מותר גם על פי הקבלה. ואמירת תהלים - יש אומרים שדינה כקריאת מקרא, ואף כשמתפלל על חולה; יש אומרים שלאחר חצות ניתן להקל; ויש שמצדד להקל אף לפני חצות. ומי שאינו יודע ללמוד משנה וגמרא, כי אם לקרוא מקרא - רשאי לקרוא מקרא בלילה. [שעה"צ רלח, א; ביאורים ומוספים דרשו, 7-8]

מתי ניתן להתפלל 'שמונה עשרה' של ערבית לפני קריאת שמע וברכותיה?

בתפילת שחרית ובתפילת ערבית צריך 'לסמוך גאולה לתפילה', דהיינו להסמיך את ברכת 'גאל ישראל' לתפילת 'שמונה עשרה'. ויש הבדל בין שחרית לערבית: בשחרית סמיכת גאולה לתפילה היא חובה גמורה, ודוחה את מעלת התפילה בציבור; ואילו בתפילת ערבית אין זו אלא מצוה לכתחילה; ולכן, מי שהגיע לבית הכנסת לאחר שהתחילו ערבית, ולא יספיק לקרוא את קריאת שמע עם ברכותיה עד שהציבור יגיע לתפילת שמונה עשרה - אם יוכל להתפלל לאחר מכן ב'מנין' אחר, ימתין ויתפלל במנין האחר, כדי לסמוך גאולה לתפילה, ואם לא, יתפלל שמונה עשרה עם הציבור, ואחר כך יקרא קריאת שמע וברכותיה. וכשמברך ברכות קריאת שמע לאחר התפילה - יש אומרים שצריך להתחיל את הברכות מיד לאחר 'פְּרָכו' הנאמר בסוף התפילה. [שו"ע רלו, ג, משנ"ב יא-יב, ושעה"צ; ביאורים ומוספים דרשו, 30]

אתמול למדנו

- מנהג כל ישראל לומר לפני תפילת ערבית את הפסוק "והוא רחום יכפר עוונ..." . ומנהג רוב ישראל לומר גם את הפסוקים: "ה' צבאות עמנו..." , "ה' צבאות אשרי..." , "ה' הושיעה..." .
- אמירת 'פְּרָכו' ו'ברוך ה' המבורך' שלפני תפילת ערבית, נחשבת כהתחלת ברכות קריאת שמע, ואסור להפסיק בדיבור בינה לבין ברכת "אשר בדברו מעריב ערבים".
- בני אשכנז בחוץ לארץ מוסיפים לאחר ברכת 'השכיבנו' שמונה עשר פסוקים, וברכת 'יראו עינינו'. ונחלקו הפוסקים אם ראוי לעמוד בשעת אמירתם, או שאדרבה, ראוי שלא לעמוד.

מחר נלמד

- מי תיקן את סדר 'קריאת שמע שעל המטה'?
- כיצד ינהג מי שנזכר לאחר ברכת 'המפיל' שלא התפלל ערבית?
- באיזה אופן נחשב מנהג של מצוה כנדר?